

Sygnatura akt I C 1487/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 27-09-2018 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Porada-Łaska

Protokolant: sekretarz sądowy Karolina Matysiak

po rozpoznaniu w dniu 27-09-2018 r. w Kaliszu na rozprawie

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) we W.

przeciwko J. O. (1), I. S., H. K., A. A.

o zapłatę 1.413,64 zł

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powoda Spółdzielni Mieszkaniowej (...) we W. solidarnie na rzecz pozwanych J. O. (1), I. S., H. K. i A. A. kwotę 287,00zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSR Katarzyna Porada-Łaska

Sygn. akt I C 1487/18

UZASADNIENIE

W dniu 18.08.2017 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) siedzibą we W., wystąpiła z powództwem przeciwko J. O. (1), I. S., H. K. i A. A. o zapłatę solidarnie kwoty 1.413,64 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot:

- 353,41 zł od 21.11.2016 r.,

- 353,41 zł od 21.12.2016 r.,

- 353,41 zł od 21.01.2017 r.,

- 353,41 zł od 21.02.2017 r.,

do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód stwierdził, że pozwani są znanymi powódce spadkobiercami J. O. (2), która była członkiem powodowej spółdzielni mieszkaniowej i przysługiwało jej spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nr (...) położonego przy ul. (...) we W.;

Z tej racji ponoszą solidarną odpowiedzialność za zaległe opłaty eksploatacyjne związane z lokalem oraz koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na zajmowany lokal.

W dniu 15.09.2017 r. Sąd Rejonowy w Kaliszu, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. I Nc (...), w którym zasądził dochodzone kwoty zgodnie z żądaniem pozwu.

Nakaz ten zaskarżyli wszyscy pozwani, podnosząc w uzasadnieniu brak legitymacji biernej oraz niezamieszkiwanie w przedmiotowym lokalu.

W odpowiedzi na sprzeciwy powód podniósł, iż spadek po mężu J. W. O., dziedziczą, na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia Krzyków w sprawie I Ns(...): J. O. (2), S. O., J. O. (3), H. K., M. M. (1), A. A., J. O. (1), I. S. i E. T..

Powód wywodził ponadto, że J. O. (2) – żona W. O.-została przyjęta w poczet członków spółdzielni w dniu 11.10.2011 r. Zmarła ona 26.07.2014 r. Jej spadkobiercą był syn L. Ś., który z kolei zmarł 21.04.2014 r. Zaś spadkobiercami L. Ś. są synowie K. Ś. i D. Ś.. Oni obaj spadek odrzucili. Spadek odrzucił także przedstawiciel ustawowy małoletniej córki K. Ś..

Sąd ustalił, co następuje:

Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) we W. zostało w dniu 27.03.1990 r. przydzielone W. O.. Był on wówczas w związku małżeńskim z J. O. (2).

(dowód: przydział lokalu mieszkalnego k. 63)

W. O. zmarł 1.12.2004 r. Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia Krzyków w sprawie I Ns (...), spadek po W. O. odziedziczyli: żona J. O. (2) w 1/2 części, brat S. O. w 1/12 części, brat J. O. (3) w 1/12 części, siostra H. K. w 1/12 części, siostra M. M. (1) w 1/12 części, bratanica A. A. w 1/24 części, bratanek J. O. (1) w 1/24 części, siostrzenica I. S. w 1/24 części i siostrzeniec E. T. w 1/24 części.

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu W. O. k. 64, postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po W. O. w sprawie I Ns (...) SR we Wrocławiu k. 65)

J. O. (2) w dniu 11.10.2011 r. został przyjęta w poczet członków powodowej Spółdzielni.

J. O. (2) zmarła 26.07.2014 r.

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu J. O. (2) k. 67, deklaracja przystąpienia do Spółdzielni k. 66)

Powód jest w posiadaniu pism w przedmiocie wezwań do zapłaty z 30.12.2016 r., 24.01.2017 r. i 2.03.2017 r. adresowanych na pozwanych oraz kartoteki analitycznej lokalu na dzień 8.05.2018 r.

(dowód: wezwania do zapłaty k. 14-25, kartoteka analityczna lokalu k. 68)

W. O. był miał troje rodzeństwa: S. O., H. K. i M. M. (2). A. A. i I. S. są siostrzenicami W. O., zaś J. O. (1) jest jego bratankiem.

J. O. (2) miała syna L. Ś., który zmarł. Miał on dwoje dzieci: K. Ś. i D. Ś..

(okoliczności niesporne)

Żadne z pozwanych nigdy nie zamieszkiwało w przedmiotowym lokalu.

(dowód: zeznania pozwanych J. O. (1) k. 23 w zw. z k. 22-22v, I. S. k. 23 w zw. z k. 22v, A. A. – k. 23 w zw. z k. 22v)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przytoczonych wyżej dowodów, których prawdziwość i wiarygodność nie budzi wątpliwości.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlega oddaleniu.

Powód nie wykazał bowiem, że pozwanym przysługuje legitymacja bierna w przedmiotowym procesie.

Postępowanie procesowe o zapłatę nie obejmuje swym zakresem przepisów proceduralnych właściwych dla postępowania nieprocesowego regulującego stwierdzenie nabycia spadku.

Postępowanie cywilne procesowe jest postępowaniem kontradiktoryjnym (spornym). Oznacza to, że strony toczą między sobą spór i to wyłącznie one są odpowiedzialne zarówno za jego przebieg, jak i wynik. Sąd w takiej sytuacji opiera się jedynie na dowodach przedstawianych przez strony bez konieczności wykazywania w tej materii inicjatywy.

Tylko postępowanie nieprocesowe o stwierdzenie nabycia spadku zapewnia ustalenie rzeczywistego kręgu spadkobierców, gdyż uwzględnia w tej materii nie tylko inicjatywę stron, ale nakłada na Sąd bezwzględny obowiązek ustalenia spadkobierców.

Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku prowadzone jest niezależnie od stopnia aktywności uczestników postępowania z udziałem wszystkich osób zainteresowanych.

Sąd orzekając o dziedziczeniu stwierdzi nabycie spadku przez spadkobierców, choćby były nimi inne osoby niż te, które wskazali uczestnicy i nie jest zakresem związany treścią wniosku. Instrumentami pomocniczymi są przewidziane w art. 671 k.p.c. zapewnienie, które stanowi dowód, że nie ma innych spadkobierców i wezwanie spadkobierców przez ogłoszenie przewidziane w art. 672 – 676 k.p.c.

Natomiast w procesie o wykonanie zobowiązania należącego do długów spadkowych to powód-wierzyciel ma obowiązek wykazać, że pozwany nabył spadek po zmarłym dłużniku.

Przy czym to konieczne w sytuacji, gdy osoba pozwana kwestionuje fakt bycia spadkobiercą zmarłego dłużnika, a taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie.

Najprostszym i najpewniejszym sposobem w tym zakresie jest uzyskanie przez wierzyciela stwierdzenia nabycia spadku, gdyż w ten sposób zostanie definitywnie wskazany dłużnik, od którego można domagać się spełnienia świadczenia (por. wyrok SN z dnia 19.10.2007 r., I CNP 51/07).

Prawomocne postanowienie stwierdzające nabycie spadku po określonym spadkodawcy stanowi przewidziane prawem potwierdzenie stwarzające, w stosunku do wymienionej w nim osoby, domniemanie prawne, że to ona jest spadkobiercą (art. 1025 § 2 k.c.). Zauważyć bowiem należy, że i takie postanowienie może wskazywać spadkobiercę w sposób nieprawidłowy. Z tej przyczyny jedynie w odniesieniu do takich orzeczeń ustawodawca przewidział specjalny tryb zmiany (art. 679 k.p.c.).

W tym kontekście treść art. 1027 k.c. nakazująca spadkobiercy wykazanie nabycia spadku wobec osoby trzeciej nie roszczącej sobie do niego prawa tylko orzeczeniem o stwierdzeniu nabycia spadku oprócz tego, iż dotyczy czynnego działania spadkobiercy, oznacza przede wszystkim to, że wobec osoby trzeciej roszczącej sobie uprawnienia do spadku takie orzeczenie może okazać się niewystarczające, albowiem pomimo przymiotu prawomocności może zostać zmienione w trybie art. 679 k.p.c.

Jeżeli zaś na podstawie treści art. 1027 k.c. można budować uprawnienie osoby trzeciej – wierzyciela, do wykazania w toku innego postępowania niż stwierdzenie nabycia spadku, przymiotu spadkobiercy wszelkimi innymi dowodami bez uzyskania orzeczenia wskazanego w art. 1025 § 2, to - mając na uwadze przytoczone wyżej orzeczenie Sądu Najwyższego wskazujące, że najprostszym i najpewniejszym sposobem w tym zakresie jest uzyskanie przez wierzyciela stwierdzenia nabycia spadku, należy podkreślić, iż każdy inny sposób wykazania przymiotu spadkobiercy musi być od niego trudniejszy.

Z tej przyczyny, w ocenie Sądu stwierdzić więc należy, że z uwagi na brak instrumentów przewidzianych wyłącznie dla postępowania spadkowego (np. zapewnienie z art. 671 k.p.c.) wierzycielowi znacznie trudniej jest wykazać taki przymiot w toku innego postępowania. Oznacza to jednak i to, że nie może być on zwolniony od udowodnienia

wszelkimi środkami dowodowymi, zarówno sposobu dziedziczenia (ustawowego czy testamentowego), a także kręgu osób, którym winien przypaść spadek dla wykazania, iż należy do niego również strona pozwana. Pomimo tego, że istnieje możliwość skorzystania ze wszelkich możliwych środków dowodowych, to jednak brak możliwości wykorzystania dowodów szczególnych musi spowodować dla wierzyciela znaczne utrudnienie, a nie ułatwienie. Kolejnym takim utrudnieniem jest również i to, że owo wykazanie ma znaczenie jedynie dla wyniku postępowania, w którym jest prowadzone, w przeciwieństwie do ustalenia spadkobierców w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, do którego można się odwołać w każdym innym postępowaniu.

Strona powodowa wykazała następców prawnych W. O., przedkładając postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po tej osobie wydane w sprawie I Ns (...). Nadto powódka podała, że J. O. (2) miała syna L. Ś., który zmarł 21.04.2014 r., zaś jego spadkobiercami są synowie K. Ś. i D. Ś.. Oni obaj spadek odrzucili. Spadek odrzucił także przedstawiciel ustawowy (powódka nie wskazała imienia i nazwiska osoby przedstawiciela) małoletniej córki (powódka nie podała jej imienia i nazwiska) K. Ś..

Powódka nie tylko nie przedstawiła aktu zgonu syna J. L. Ś., to także nie przedłożyła oświadczeń w przedmiocie odrzucenia spadku po nim, na które się powoływała.

Na marginesie powyższych rozważań należy dodać, że norma prawna art. 1018 § 3 zdanie pierwsze i drugie k.c. przewiduje możliwość złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku przed notariuszem lub przed sądem w formie ustnej lub z podpisem urzędowo poświadczonym.

Złożenie oświadczenia "przed notariuszem" oznacza tylko tyle, że wola spadkobiercy co do przyjęcia lub odrzucenia spadku została uzewnętrzniiona w obecności notariusza i utrwalona w postaci aktu notarialnego. Także ewentualne oświadczenia innych następców prawnych o odrzuceniu spadku mają podobną moc prawną, ale fakt ich złożenia nie przesądza jeszcze, iż spełnione zostały wszelkie wymogi prawne pozwalające uznać je za skuteczne.

Powódka ani w pozwie ani w toku postępowania nie wykazała, że dziedziczenie nastąpiło na podstawie porządku ustawowego, a pozwani doszli do spadku, na skutek wykluczeń osób należących do bliższych kręgów dziedziczenia przewidzianych ustawą. Wszelkie rozważanie na te okoliczności zawarte w pozwie oraz w piśmie procesowym z 8.05.2018 r. stanowią wyłącznie przytoczenie zasad dziedziczenia bez ich indywidualizacji w stosunku do pozwanych oraz powołanie się na odrzucenie spadku przez – po części - nieokreślone osoby. Twierdzenia powódki opierają się wyłącznie na hipotezie wynikającej – jak twierdzi, ale nie wykazuje powódka- ze złożonego oświadczenia o odrzuceniu spadku przez następców prawnych synów J. O. (2) i bliżej nieokreślonej małoletniej wnuczki.

Sąd w toku postępowania procesowego w ogóle nie był zobowiązany do badania z urzędu skuteczności prawnej takich oświadczeń – nawet gdyby zostały złożone w toku postępowania, co zresztą nie miało miejsca.

Dodać jeszcze można, że przepisy dotyczące złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku, uzależniają jego skuteczność od zachowania przez uprawnionego sześciomiesięcznego terminu liczonego od dnia dowiedzenia się o tytule do dziedziczenia. Ocena skuteczności w tym zakresie zarówno oświadczeń o przyjęciu spadku, jak i o jego odrzuceniu, należy do Sądu spadku i ma znaczenie dla ustalenia spadkobierców.

W niniejszej sprawie nie wykazano także, czy z uwagi na wskazany termin oświadczenia o odrzuceniu spadku przez osoby wyprzedzające pozwanych do dziedziczenia po spadkodawcy są skuteczne, a zatem nie wykazano również czy dla pozwanych otworzył się termin do złożenia stosownych oświadczeń, czy może zostało ono złożone przedwcześnie, co także może mieć znacznie dla oceny jego skuteczności.

Zaznaczyć jeszcze trzeba, że powódka nie wykazała także wysokości swojego roszczenia, a pozwani kwestionowali żądanie także w tym zakresie. „Kartoteka analityczna lokalu” nie jest dowodem na wysokość zobowiązań wobec spółdzielni mieszkaniowej z tytułu opłat eksploatacyjnych związanych z lokalem oraz kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na lokal. Przedłożona „kartoteka” nie jest

w ogóle dokumentem w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego. Powódka nie wykazała również, iż doręczono pozwanym wezwania do zapłaty dołączone do pozwu; także temu pozwani zaprzeczyli.

Wobec tego orzeczono jak w p. I. wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono w p. II. na podstawie art. 98 w zw. z art. 99 k.p.c., zasądzając je solidarnie w wysokości 270 zł. Na koszty postępowania poniesione przez pozwanych złożyły się: wynagrodzenie ich pełnomocnika (§ 2 p. 2 rozporządzenia MS z 22.10.2015 r. ze zm. z 3.10.2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1667).

SSR Katarzyna Porada – Łaska